

Fanny Mellberg

Kommunstyrelsen

fanny.mellberg@trelleborg.se

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2020, nämnderna

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har samordningsansvar för arbetsmiljöfrågorna i hela kommunen och den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM).

Sammantaget rapporterar förvaltningarna om ett välfungerande SAM avseende verksamhetsår 2020, trots de utmaningar med Covid-19 pandemin som påverkat alla verksamheter under 2020 i olika utsträckning.

Ansvarsfördelningen i arbetsmiljöarbetet har delvis varit bristfällig. Flera förvaltningar rapporterar att de till viss del inte gått igenom och/eller delvis saknar aktuell förteckning av föreskrifter och annan lagstiftning som förvaltningarna på verksamhetsnivå omfattas av inom arbetsmiljöområdet. Skyddsronder och medarbetarsamtal har inte genomförts i alla verksamheter.

Det finns ett kommunövergripande behov av ett systemstöd som möjliggör ett effektivare SAM samt ett behov av ökad kunskap kring SAM för chefer, skyddsombud och medarbetare. Utbildning i SAM har under 2020 erbjudits alla chefer och skyddsombud.

Beslutsunderlag

Respektive förvaltning har för sin nämnd redovisat den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet avseende verksamhetsåret 2020.

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta

att godkänna rapporten av det systematiska arbetsmiljöarbetet för Trelleborgs kommun för 2020.

Beslutet skickas till

Samtliga förvaltningar

Kommunledningsförvaltningen, Kvalitet och resursutveckling

Rapport

En hälsosam och säker arbetsmiljö är en viktig strategi för en framgångsrik kompetensförsörjning och för att främja Trelleborgs kommuns ställning som en attraktiv arbetsgivare. Det övergripande målet för arbetsmiljöarbetet i organisationen är att åstadkomma en långsiktig effektiv verksamhet, som även bidrar till en god fysisk och psykisk hälsa samt trivsel och arbetstillfredsställelse.

Det svenska officiella ledningssystemet för arbetsmiljöarbetet är Arbetsmiljöverkets föreskrift om SAM (AFS 2001:1 och AFS 2015:4 organisatorisk och social arbetsmiljö). Trelleborgs kommuns arbetsmiljöpolicy utgör grunden för verksamheternas arbetsmiljöarbete utifrån angivna arbetsmiljömål.

Respektive förvaltning har för sin nämnd redovisat den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet avseende verksamhetsåret 2020, enligt den rutin som beslutades av Kommunfullmäktige den 25 januari 2010, § 13.

Förvaltning	Mötesdatum	Diarienummer
Arbetsmarknadsförvaltningen	2021-02-15	AMN 2021/9
Bildningsförvaltningen	2021-03-17	BIN 2020/3102
Kommunledningsförvaltningen	2021-04-20	KS 2020/735
Kultur- och Fritidsförvaltningen	2021-03-24	KFN 2021/10
Samhällsbyggnadsförvaltningen	2021-04-06	SBN 2021/35
Socialförvaltningen	2021-03-25	SN 2021/49
Tekniska Serviceförvaltningen	2021-02-11	TSN 2020/321

Av förvaltningarnas rapporter som inkommit kan följande konstateras.

Policy och rutiner

Alla förvaltningar har redovisat att arbetstagare och skyddsombud har fått möjlighet att medverka i arbetsmiljöarbetet och att arbetsmiljöarbetet är en naturlig del i verksamheten.

Kommunen har en aktuell övergripande arbetsmiljöpolicy som är dokumenterad och finns tillgänglig på organisationens intranät. Trelleborgs kommun tydliggör även i en rutin hur verksamheter ska arbeta med det systematiska arbetsmiljöarbetet. Två förvaltningar rapporterar att de har behov av att gå igenom arbetsmiljöpolicyen på APT under våren 2021 för att göra den känd, samt att nya verksamhetsspecifika rutiner kommer att skapas under våren 2021. En förvaltning anser även att policyen endast är delvis konkret och uppföljningsbar.

Förvaltningarna rapporterar vidare att de har dokumenterade och fungerande rutiner för; medverkan i arbetsmiljöarbete; undersöka arbetsmiljön; göra riskbedömningar och genomföra åtgärder. En förvaltning saknar delvis rutiner för att rapportera och utreda tillbud och olyckor, vidta åtgärder och ta fram

handlingsplaner. Dock pågår arbete med att skapa rutiner och implementering av systemstödet KIA under 2021.

Två förvaltningar anser att de brister i rutiner för att fördela uppgifter i arbetsmiljöarbetet och rutiner för att säkerställa att chefer och arbetstagare har tillräckliga kunskaper och tillräcklig kompetens. Två förvaltningar menar även att det finns ett behov av bättre rutiner för uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Fördelning av arbetsmiljöuppgifter, kunskap och befogenhet

Tre förvaltningar har rapporterat att de delvis saknar en aktuell, dokumenterad och tydlig fördelning av arbetsmiljöuppgifter som talar om vem som ska göra vad i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Förvaltningarna rapporterar att de som har uppgifter att utföra i det systematiska arbetsmiljöarbetet i stor utsträckning har kunskaper att utföra sina uppgifter (dvs. kunskaper om arbetsmiljölagstiftning, kunskaper om risker i arbetet och kunskaper om rutiner för arbetsmiljöområdet) samt tid och andra eventuella resurser som behövs för att utföra sina arbetsmiljöuppgifter. Dock rapporterar två förvaltningar att kunskap delvis saknas hos de som tilldelats arbetsmiljöuppgifter och att det finns behov av utbildning. Det anses även finnas ett behov av uppföljning av utförda utbildningsinsatser och dokumentation kring arbetsmiljökunskaper.

I vissa verksamheter rapporteras om behov av att ta in extern kompetens för specifika arbetsmiljöområden där finansiering är en förutsättning.

Chefer, skyddsombud och medarbetare rapporteras i stor utsträckning ha de kunskaper som krävs om arbetsmiljölagstiftningen, om risker som förekommer i arbetet samt om hur en ska arbeta på ett säkert sätt. Tre förvaltningar menar dock att de endast delvis lever upp till detta och lyfter ett behov av utbildning inom arbetsmiljölagstiftning och uppföljning av utbildningsinsatser. En förvaltning lyfter specifikt fram ett behov av utbildning inom SAM för medarbetare.

Introduktion av nyanställda har på förvaltningarna genomförts enligt rutin där arbetsmiljörisker som arbetstagare kan utsättas för tas upp. En förvaltning ser ett behov av att komplettera introduktionen med rutiner och underlag för arbetsmiljörisker. En förvaltning rapporterar om behov av bättre introduktion för kontorspersonal.

Riskbedömningar, handlingsplaner och åtgärder

Förvaltningarna rapporterar att de under 2020 undersökt arbetsmiljön regelbundet, enligt rådande rutiner, genom att genomföra medarbetarsamtal, gå skyddsronder (lokaler, ventilation etc), undersöka ergonomiska faktorer och undersöka kemiska riskkällor.

Tre förvaltningar har inte fullt ut genomfört sina skyddsronder i alla verksamheter, detta på grund av organisationsförändring där nya enheter tillkommit samt på grund av flytt till nya lokaler. En förvaltning har bara delvis genomfört medarbetarsamtal. I förekommande fall har även undersökning av arbete med truckar, kemiska riskkällor, arbete med pallställ och bullermätningar genomförts. Två förvaltningar har endast delvis undersökt ergonomiska faktorer och delvis genomfört bullermätningar. Två förvaltningar lyfter även fram behov av bättre rutiner för att undersöka pallställ löpande.

Det finns dokumenterade riskbedömningar på förvaltningarna som tar upp de risker som finns i verksamheten och som beskriver om risken är allvarlig eller inte. Vid förändringar i verksamheten rapporterar alla förvaltningar att dokumenterade riskbedömningar, som tar upp vilka risker förändringen innebär och som beskriver om risken är allvarlig eller inte, har genomförts.

Alla förvaltningar menar att de vidtar nödvändiga åtgärder kopplat till de risker som finns i verksamheten. Dock uppmärksammas att riskerna i vissa verksamheter inte alltid går att helt eliminera. För de åtgärder som förvaltningarna har bestämt ska genomföras och som inte har kunnat genomföras med en gång har dokumenterade handlingsplaner upprättats som tar upp vad som ska göras, vem som ska göra det och när det ska vara klart. Åtgärder som genomförs följs upp för att se om de har fått önskad effekt.

Rapportering av tillbud och olyckor

Tillbud och olyckor som har hänt i verksamheterna rapporteras i systemet KIA. En förvaltning saknar delvis dokumentation i KIA och arbetar med implementering av rapporteringssystemet under 2021. En förvaltning lyfter även ett behov av större kunskap kring KIA för chefer och medarbetare.

Orsakerna till varför ohälsa, tillbud och olycksfall har inträffat utreds och förvaltningarna/verksamheterna beslutar vilka åtgärder som behöver vidtas för att förebygga att ett tillbud eller en olycka ska hända igen. Resultatet av utredningar av tillbud och olyckor och resultatet av de åtgärder som har vidtagit återkopplas till berörda arbetstagare. Som exempel lyfts att tillbud och olycksfall tas upp på arbetsplatsträffar och i samverkansgrupp/skyddskommitté.

Förvaltningarna följer varje år upp arbetsmiljöarbetet. Två förvaltningar lyfter ett behov av tydligare intern process kring uppföljningen.

Extern sakkunskap inom arbetsmiljöområdet tas in när det behövs, till exempel för vissa utbildningar eller undersökningar. I förekommande fall anmäls allvarliga olycksfall och tillbud till Arbetsmiljöverket.

Förteckning av föreskrifter och lagstiftning

Flera förvaltningar har till viss del inte gått igenom och/eller saknar delvis aktuell förteckning av föreskrifter och annan lagstiftning som förvaltningarna på verksamhetsnivå omfattas av inom arbetsmiljöområdet.

Positiva iakttagelser

- Sammantaget rapporterar förvaltningarna om ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete för 2020, trots de utmaningar med Covid-19 pandemin som påverkat alla verksamheter under 2020 i olika utsträckning. Det finns ett gott samarbete mellan arbetsgivare, medarbetare och skyddsombud.
- Alla förvaltningar har redovisat att arbetstagare och skyddsombud har fått möjlighet att medverka i arbetsmiljöarbetet och att arbetsmiljöarbetet är en naturlig del i verksamheten.
- Utbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete genom Previa, både grundläggande och repetition, har under 2020 erbjudits för alla chefer och skyddsombud.
- Flera förvaltningar har redovisat konkreta exempel på hur de vill förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM), vilket tyder på kunskap och medvetenhet kring arbetsmiljöarbetet.

Brister

- Det saknas i flera verksamheter en aktuell, dokumenterad och tydlig fördelning av arbetsmiljöuppgifter som talar om vem som ska göra vad i det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket kan leda till risker i arbetsmiljön.
- Flera förvaltningar menar att de till viss del inte gått igenom och/eller delvis saknar aktuell förteckning av föreskrifter och annan lagstiftning som förvaltningarna på verksamhetsnivå omfattas av inom arbetsmiljöområdet.
- Några förvaltningar uppger att medarbetare upplevs sakna kunskap om arbetsmiljöarbetet och upplevs ej delaktiga i arbetsmiljöfrågor.
- Chefer och skyddsombud rapporteras delvis sakna de kunskaper som krävs om arbetsmiljölagstiftning. Detta trots att grundläggande utbildning erbjudits för alla nya chefer och skyddsombud samt repetitionsutbildning erbjudits övriga chefer och skyddsombud under 2020.
- Skyddsronder, medarbetarsamtal, bullermätningar och undersökning av ergonomiska faktorer i arbetsmiljön har ej genomförts i alla verksamheter. Det finns även ett behov av bättre rutiner för undersökning av pallställ i vissa verksamheter.
- Få förvaltningar har dokumenterat att de involverat arbetstagarrepresentanter och skyddsombud i uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Detta kan innebära en sämre kvalitet i uppföljningen då det endast är arbetsgivarens synpunkter som lyfts fram. Förvaltningarnas uppföljningar saknar i vissa fall underskrift av förvaltningschef, ansvarig för åtgärd (vid brister) och datum för uppföljning.

Behov av kommunövergripande åtgärder

- Säkerställa att alla förvaltningar följer de övergripande rutinerna kring fördelning av arbetsmiljöuppgifter.
- Säkerställa att alla verksamheter går igenom och har en aktuell förteckning av föreskrifter och annan lagstiftning som de omfattas av inom arbetsmiljöområdet (aktuella föreskrifter återfinns på www.av.se).
- Kompetenshöjande insatser gällande arbetsmiljöarbete på medarbetarnivå. HR har tagit fram en digital utbildning i SAM för medarbetare som finns att tillgå på intranät.
- Säkerställa att den kommunövergripande utbildningen i SAM som erbjuds är känd och obligatorisk.
- Det finns ett behov av uppföljning av kvalitén av utförda utbildningsinsatser, implementering av kunskaper kring arbetsmiljö i verksamheterna samt dokumentation kring arbetsmiljökunskaper.
- Säkerställa att skyddsronder och medarbetarsamtal genomförs i alla verksamheter, samt att bullermätning sker och ergonomiska faktorer undersöks. Även rutiner för hantering av pallställ behöver säkerställas.
- Det finns behov av ett systemstöd i SAM med syfte att stärka chefer på enhets-, avdelnings-, och förvaltningsnivås möjlighet till ett effektivt och systematiskt arbete med SAM. Ett digitalt systemstöd för SAM kan även bidra till systematisk dokumentation och möjliggöra en kontinuerlig uppföljning av arbetet under hela året, samt förenkla utvärdering av effekten av genomförda åtgärder.
- Arbetstagarrepresentanter och skyddsombud bör även involveras i uppföljningen av SAM i större utsträckning för att säkerställa en god kvalitet.
- Tydliggöra processen för den årliga uppföljningen av SAM så att information hämtas från enhets- avdelnings- till förvaltningsnivå, samt anpassas till förvaltningarnas tidplan för ärendeberedning.